

Til Kultur- og Fritidsudvalget.
26. april 2006

I forbindelse med behandling af budget 2007 blev Folkeoplysningsudvalget bedt om at tage en indstilling fra forvaltningen om spareforslag for perioden 2007 til 2010 til efterretning.

I den forbindelse skal vi tillade os at fremkomme med følgende kommentarer og forslag fra udvalgets repræsentanter for aftenskolerne.

Baggrund

I forbindelse med behandlingen af budget 2006 forelagde forvaltningen en spareplan over 4 år med en reduktion af rammen til voksenundervisningen på i alt 6 mio. kr. fordelt med 3 mio. kr. i 2006, 1 mio. i 2007 og 2 mio. kr. i 2009.

Dette forslag blev imidlertid af Kultur og Fritidsudvalget fremrykket til en rammebesparelse på hele 4 mio. kr. allerede i 2006.

Dette betyder, at der i perioden 2000 til 2006 har været rammebeskæring af det kommunale tilskud til voksenundervisningen på i alt 24 mio. kr. inklusive lovændringen i 2003. Borgernes egenbetaling er naturligt nok forøget modsvarende, om end i mindre takt så vidt det overhovedet har været muligt at foretage effektiviseringer fra aftenskolernes side.

En uheldig udvikling.

Kursuspriserne er således forøget med 31 % - udover den almindelige pris- og lønudvikling. Konsekvensen er desværre et dramatisk fald i den folkeoplysende voksenundervisning på godt 40% på bare 5 år; målt på afviklede deltagertimer fra 2000 til og med 2004.

Kommentar til de konkrete spareforslag på budget 2007-2010

Det aktuelle spareforslag er 2 mio. kr. fra løntilskud i 2007 og 2 mio. kr. fra det særlige tilskud til pensionister, arbejdsledige og studerende i 2009; altså 2 mill. kr. mere end planen for 2006-2009.

Repræsentanterne for den folkeoplysende voksenundervisning bidrager gerne konstruktivt til en langsigtet strategi for udviklingen på området. Men en sådan må forpligte begge veje, så det er muligt at planlægge for mere end et halvt år ad gangen.

For at imødegå oven for nævnte fald er det afgørende, at løntilskudsrammen umiddelbart holdes i ro, og at rækkefølgen vendes om således, at besparelsen på 2 mio. kr. i 2007 primært indhentes på PEA-tilskuddet, hvor taksterne ikke tidligere har været underlagt en rammereduktion, i kombination med en effektiviseringsbesparelse på de under F & I hørende særlige indsatsområder og udviklingspuljer, således at rammereduktionen ikke udelukkende tages fra voksenundervisningen og børn og ungeaktiviteterne.

Konkret foreslår vi derfor en reduktion af det forhøjede PEA-tilskud fra kr.14 til kr.10, pr. deltagertime i forbindelse med foredrag og undervisning på små hold, d.v.s. instrumental- og handicapundervisning. Dette vil give et provenu på anslået 1,3 mio. kr., samtidig med at det bringer os nærmere ligebehandlingsprincippet uden at trække de økonomiske tæppe væk under de mange gode tilbud, der er i dag.

Baggrunden for forslaget er, at der allerede ydes et forhøjet løntilskud til undervisning der forudsætter små hold med 7/9 mod 1/3 i almen undervisning. Hermed tilgodeses til dels ligebehandlingsprincippet.

For så vidt angår pensionister, arbejdsløse, studerende med SU m.fl. (SAP-tilskuddet) ydes et personligt tilskud på 7,- kr. til nedsættelse af deltagerbetalingen i almen undervisning og 14,- kr. på små hold. Reduceres det forhøjede tilskud på undervisning på små hold til 10,- kr. sikres tillige en ligestilling mellem omhandlede målgruppe mellem almen undervisning og undervisning på små hold.

Målsætningen har været at stille deltagere på små hold lige – ligebehandlingsprincippet, som er gennemført på alle områder i 90'erne. Dansk handicappolitik bygger på kompensation og ligebehandling, og for dette har også Kultur- og Fritidsudvalget sektoransvar.

Der bør dog ses på muligheder for en særlig tilskudsmodel på handicapområdet, for at sikre en mere ligelig fordeling af særlige tilskud til små handicaphold, hvor der er tale om elevgrupper med vidtgående handicaps, og hvor denne gruppe elever ofte har udgifter til yderligere handicapkompenenserende foranstaltninger .

For så vidt angår forslaget om en yderligere rammereduktion på 2 mio. kr. i 2009 må vi pege på løntilskudsrammen i den udstrækning, der ikke ses andre muligheder.

Kommentar til forslag om deltager gennemsnit.

I forbindelse med det forelagte besparelsesforslag bemærkede forvaltningen, at man kunne nå det ønskede ved at skolerne pålægges at holde et deltager gennemsnit pr. hold på 15.

Dette forslag er ikke en farbar vej, men en regnearksøvelse, som bør tages af bordet.

Forslaget vil som direkte konsekvens have, at vi må udbyde en smallere vifte af kursustilbud. Vi vil være tvunget til at holde os inden for mainstream og undgå at udfordre, pirre nysgerrigheden og eksperimenterere med formen for folkeoplysningsarbejde.

Vi skal bemærke, at dette er i direkte modstrid med, hvad borgerne efterspørger. Med de meget høje kursusgebyrer er der et stigende krav om færre deltagere på holdene og dermed bedre kvalitet i undervisningen.

Vi kunne ønske, at netop dette kunne være udgangspunkt for en diskussion om indholdet i voksenundervisningen og af, hvad det er, borgerne efterspørger.

Regeringen ønsker øget fokus på efteruddannelse og udvikling af personlige kompetencer.

Man kan spørge, hvad det er, der får så mange borgere til at efterspørge aftenskolernes tilbud om udvikling og samvær i stedet for individualiseringen i fitness centrene og med e-learning. Kunne dette tydelige potentiale bruges aktivt i ønsket om livslang uddannelse og udvikling? Vi mener naturligvis ja. Folkeoplysningen har en rolle at udfylde i videnssamfundet, men en rolle kræver en scene og et manuskript, som vi opfatter skal skabes i fællesskab mellem politikere og de folkeoplysende organisationer.

Indsatsbehov i forbindelse med omstillingspuljen

I forbindelse med budgetbehandlingen er der normalt er mulighed for at forslå ekstra bevillinger til særlige indsats- og udviklingsområder.

Vi tillader os at pege på, at det største og stigende problem på voksenundervisningsområdet er manglen på egnede lokaler.

Borgerne accepterer ikke mere at sidde i dårlige og nedslidte skolelokaler, men efterspørger lokaler, der er egnet til moderne voksenundervisning – med tidssvarende faciliteter, der kan understøtte en høj faglig kvalitet og byde på et kvalificeret voksenpædagogisk miljø. Dette tvinger – sammen med aftenskolernes stigende udelukkelse fra offentlige lokaler, og senest medborgerhusene – aftenskolerne til at leje egne lokaler.

I 2006 blev satsen for lokaletilskud til voksenundervisningen reduceret fra det i forvejen symbolske tilskud på kr. 50 pr. time til kr. 40. Den reelle pris for et egnet lokale er langt over kr. 100.

Vi skal derfor foreslå, at egnede lokaler til voksenundervisningen – eller et forøget lokaletilskud – bliver et særligt indsatsområde i de kommende år. Her kunne tænkes stort og kreativt i lærende miljøer, men lidt har også ret.

Vi håber, I vil medtage vores kommentarer i jeres videre overvejelser og står naturligvis til rådighed for uddybning og diskussion.

På vegne af repræsentanterne for den folkeoplysende voksenundervisning i Folkeoplysningsudvalget.

Venlig hilsen

Jørgen Jørgensen, Sandy Brink, Torben Schipper